

PARTER

Kärande

Jonas Lerin, [REDACTED]
[REDACTED]

Ombud: Juristerna Astrid Philipson, Leonard Garg och Maxim del Río Diaz
Centrum för rättvisa
Box 2215
103 15 Stockholm

Svarande

Staten genom Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

Ombud: [REDACTED]

DOMSLUT

1. Jonas Lerins talan ogillas.
2. Jonas Lerin ska ersätta staten för rättegångskostnader med 60 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker. Beloppet avser ombudsarvode.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

BAKGRUND

I december 2018 beslutade Transportstyrelsen att återkalla Jonas Lerins taxiförarlegitimation. Beslutet innebar att Jonas Lerin inte längre kunde arbeta som taxichaufför.

Bakgrunden till beslutet var att en läkare hade anmält till Transportstyrelsen att Jonas Lerin drabbats av epileptiska anfall. Med anledning av anmälan bedömde Transportstyrelsen att Jonas Lerin inte längre uppfyllde de medicinska kraven för att inneha taxiförarlegitimation.

Jonas Lerin ansåg att Transportstyrelsens beslut var felaktigt och att kramperna hade orsakats av kalciumbrist och inte av epileptiska anfall. Han överklagade därför beslutet till förvaltningsrätten (Förvaltningsmålet) och anlidade därefter en advokat. Förvaltningsrätten avslog överklagandet. Jonas Lerin överklagade domen till kammarrätten, som biföll överklagandet. Kammarrätten bedömde att Jonas Lerins hälsotillstånd visserligen kunde antas påverka hans förmåga att köra taxi och därmed kunde utgöra en trafiksäkerhetsrisk, men att den risken fick anses obetydlig eftersom Jonas Lerins kalciumbrist var välbehandlad och under kontroll. Transportstyrelsens beslut att återkalla taxiförarlegitimationen upphävdes alltså. Kostnaderna för det juridiska ombud som Jonas Lerin anlidade uppgick till 35 438 kr.

Om tingsrätten bedömer att det har skett en överträdelse av Jonas Lerins rätt till en rättvis rättegång är parterna överens om att överträdelsen inträffade när Justitiekanslern inom ramen för detta tvistemål klargjorde sin inställning till Jonas Lerins skadeståndsanspråk, dvs. genom svaromålet.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Jonas Lerin har yrkat att staten ska förpliktas att till honom betala 65 438 kr, samt ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 12 mars 2025 till dess

betalning sker. Hela beloppet avser skadestånd, varav 35 438 kr avser ren förmögenhetsskada dvs. ersättning för rättegångskostnaderna i Förvaltningsmålet och 30 000 kr avser ersättning för ideell skada.

Staten har bestritt Jonas Lerins yrkande. Avseende rättegångskostnaderna i Förvaltningsmålet har ett belopp om 27 641 kr vitsordats som skäligt i och för sig. Avseende den ideella skadan har 10 000 kr vitsordats som skäligt i och för sig. Sättet att beräkna ränta har vitsordats.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER M.M.

Jonas Lerin

Jonas Lerin har efter överklagande vunnit mot Transportstyrelsen i ett förvaltningsmål rörande återkallelse av taxiförarlegitimation.

Förvaltningsmålet har varit av stor betydelse för Jonas Lerin och har påverkat hans möjlighet att utöva sitt yrke. Frågorna i målet har inte varit av enkel beskaffenhet och det kan antas att Jonas Lerin skulle haft svårt att tillvarata sin rätt utan ett juridiskt skolad ombud. Jonas Lerin har haft fog för att anlita ombud och de kostnader om 35 438 kr för arbetet som hans advokat har lagt ned har varit befogade med hänsyn till sakens beskaffenhet.

Den omständigheten att Jonas Lerin har saknat möjlighet att få ersättning för sina rättegångskostnader i Förvaltningsmålet utgör en överträdelse av hans rätt till en rättvis rättegång enligt 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen och artikel 6.1 i Europakonventionen.

Till följd av överträdelsen har Jonas Lerin, enligt bestämmelsen i 3 kap. 4 § skadeståndslagen, rätt till ersättning för ren förmögenhetsskada motsvarande

hans rättegångskostnader i Förvaltningsmålet och ersättning för annan ideell skada som, med hänsyn till den stress och oro som överträdelsen orsakat honom, skäligen kan uppskattas till 30 000 kronor. Skadeståndet är nödvändigt för att gottgöra överträdelsen.

Staten

Jonas Lerin har inte rätt till skadestånd, varken för sina rättegångskostnader i Förvaltningsmålet eller för ideell skada.

Det har inte skett någon överträdelse av hans rätt till en rättvis rättegång enligt artikel 6.1 i Europakonventionen eller 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen. Dessa bestämmelser förskriver inte någon allmän rätt att få sina rättegångskostnader ersatta. Förvaltningsprocessen är utformad på ett sådant sätt att den enskilde ska klara av att föra sin talan utan ombud. Det är endast i undantagsfall som upprätthållandet av den s.k. kvittningsprincipen i förvaltningsmål kan komma i konflikt med rätten till en rättvis rättegång. Något sådant undantagsfall är det inte fråga om här. Upprätthållandet av kvittningsprincipen i förhållande till Jonas Lerin har varken hindrat hans tillgång till domstolsprövning eller försatt honom i ett väsentligt underläge i förhållande till Transportstyrelsen.

För det fall tingsrätten skulle anse att upprätthållandet av kvittningsprincipen har utgjort en begräsning av rätten till en rättvis rättegång i Jonas Lerins fall, har den under alla förhållanden tjänat legitima syften i form av att begränsa statens utgifter och att skydda den nationella rättsordningen. Den eventuella begränsningen har vidare varit proportionerlig med hänsyn till de samlade omständigheterna i hans fall.

Transportstyrelsens beslut att återkalla Jonas Lerins taxiförarlegitimation fattades för att skydda andra enskilda intressen, nämligen säkerheten för passagerare och andra trafikanter. Även om beslutet var av stor betydelse för

Jonas Lerin har Förvaltningsmålet vidare inte varit komplext, vare sig sett till de materiella eller processuella frågorna, målets omfattning eller utredningen. Den tvistiga sakfrågan i Förvaltningsmålet har varit begränsad till om Jonas Lerin uppfyller de medicinska kraven för att få behålla sin taxiförarlegitimation. Bevisbördan för detta har ålegat Transportstyrelsen. De medicinska underlagen som har varit avgörande för bedömningen har i och för sig varit delvis motstridiga, men det i sig har inte inneburit att det har krävts särskild kompetens eller erfarenhet från ett juridiskt ombud. Det finns inget som talar för att Jonas Lerin, som varit väl insatt i sin sjukdomssituation, utifrån sina personliga förhållanden har haft ett påtagligt behov av ett juridiskt ombud. De omständigheter och den utredning som var relevant för prövningen var sådana som Jonas Lerin kunde lägga fram på egen hand, och som i allt väsentligt också fördes fram av Jonas Lerin innan han anlidade ombudet. Det har inte heller framkommit att ombudskostnaden utgjorde en alltför betungande börda för Jonas Lerin. Processen ledde också till att Jonas Lerin fick tillbaka sin taxiförarlegitimation. Det var med andra ord inte meningslöst för Jonas Lerin att överklaga Transportstyrelsens beslut.

Sammantaget har det inte varit fråga om någon sådan undantagssituation som krävs för att upprätthållandet av kvittningsprincipen ska anses utgöra en överträdelse av Jonas Lerins rätt till en rättvis rättegång.

Om tingsrätten skulle anse att Jonas Lerin har rätt till skadestånd för sina rättegångskostnader kan detta endast omfatta sådana kostnader som varit skäligen påkallade för att tillvarata hans rätt. Beräkningen av ombudskostnaden bör ske utifrån den s.k. rättshjälpstaxans timkostnadsnorm.

Även om tingsrätten skulle komma fram till att Jonas Lerins rätt till en rättvis rättegång har överträtts har han ändå inte rätt till skadestånd för ideell skada. Vid en sådan utgång får han nämligen anses ha fått gottgörelse för överträdelsen genom konstaterandet av överträdelsen och det skadestånd för rättegångskostnader som han tillerkänns inom ramen för denna process.

UTREDNINGEN

Parterna har åberopat skriftlig bevisning.

Partsförhör har hållits med Jonas Lerin på hans begäran.

DOMSKÄL**Rättsliga utgångspunkter**

Staten eller en kommun ska enligt 3 kap. 4 § skadeståndslagen ersätta bl.a. ren förmögenhetsskada och annan ideell skada som uppkommit till följd av att den skadelidandes grundläggande fri- och rättigheter enligt 2 kap. regeringsformen eller enligt Europakonventionen har överträtts från statens eller kommunens sida.

Enligt 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen ska en rättegång genomföras rättvist och enligt artikel 6.1 i Europakonventionen följer att var och en har rätt till en rättvis rättegång vid prövningen av hans eller hennes civila rättigheter och skyldigheter.

Bestämmelsen i 2 kap. 11 § regeringsformen har utformats efter mönster av artikel 6 i Europakonventionen. I förarbetena till regeringsformen framgår att bestämmelsen innebär en rätt för en part att bli hörd inför domstol och därmed få möjlighet att lägga fram sin sak. Vidare framgår att det är av grundläggande betydelse att förfarandet är kontradiktoriskt och att parterna är likställda i processen (prop. 2009/10:80 s. 156 ff.). I övervägandena till bestämmelsen fördes inget resonemang om rätten till ersättning för rättegångskostnader som en del av rätten till en rättvis rättegång.

Rätten till en rättvis rättegång enligt artikel 6.1 i Europakonventionen är inte absolut, utan får begränsas av staterna om det finns legitima syften och är

proportionerligt. Europadomstolen har i *Stankiewicz mot Polen* konstaterat att skyddandet av den nationella rättsordningen kan utgöra ett legitimt syfte för begränsning av rätten till en rättvis rättegång (Europadomstolens dom den 6 april 2006, nr 46917/99, p. 69). Europadomstolen har vidare i *Dragan Kovačević mot Kroatien* och *Jakutavičius mot Litauen* angett att begränsning av statens utgifter kan utgöra ett legitimt syfte för en begränsning av rätten till en rättvis rättegång (Europadomstolens dom den 12 maj 2022, nr 49281/15, p. 76 och 77; och Europadomstolens dom den 13 februari 2024, nr 42180/19, p. 79). För att bedöma om det varit fråga om en oproportionerlig inskränkning i rätten till rättvis rättegång konstaterade Europadomstolen i *Jakutavičius mot Litauen* att det var relevant att beakta betydelsen av det som processen avsåg, komplexiteten i processen och juridiken samt den enskildes personliga situation (p. 80 och däri gjorda hänvisningar).

I förarbetena till 3 kap. 4 § skadeståndslagen anges att det saknas anledning att låta bestämmelsen omfatta en rätt till kompensation för andra situationer än de som Europakonventionen omfattar (prop. 2017/18:7 s. 23, jfr tillägget i NJA 2015 s. 417). Vidare anges bl.a. att rättsordningen måste vara förutsebar för enskilda och för det allmänna samt att detta ställer krav på svenska domstolar att göra balanserade tolkningar av konventionen. Svenska domstolar bör, i den utsträckning Europadomstolen har klargjort hur en fråga ska bedömas, vara lojala med den tolkningen. Konventionsstaterna har dock ofta en bedömningsmarginal i förhållande till bestämmelserna i Europakonventionen. Det ska ses i ljuset av att nationella domstolar och andra myndigheter normalt är bättre lämpade än Europadomstolen att bedöma ett mål utifrån nationella behov och förhållanden. (Prop. 2017/18:7 s. 21 f.)

Högsta domstolen har vid ett flertal tillfällen konstaterat att det under vissa omständigheter kan utgöra en överträdelse av 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen och artikel 6.1 i Europakonventionen om en enskild inte får ersättning för sina rättegångskostnader i mål som den enskilde vunnit mot staten. Även Europadomstolen har i ett antal mål konstaterat att det förekommit

en överträdelse av rätten till en rättvis rättegång när enskilda behövt stå sina egna rättegångskostnader i mål mot staten. Det finns dock med hänvisning till rätten till en rättvis rättegång inte någon ovillkorlig rätt till att få sina rättegångskostnader ersatta som vinnande part.

I ”RF och rättegångskostnaderna” NJA 2015 s. 374 hade en enskild part vunnit ett överklagat utmättningsärende mot staten. Med hänvisning till bl.a. rättsfallet *Stankiewicz mot Polen* konstaterade Högsta domstolen att det under vissa förutsättningar skulle strida mot rätten till en rättvis rättegång om en enskild som vinner ett överklagat utmättningsmål mot staten inte har rätt till ersättning av staten för rättegångskostnader. Domstolen slog därför fast att det av 2 kap. 11 § regeringsformen fick anses följa att en enskild som vinner ett överklagat utmättningsmål har rätt att få ersättning för kostnader som har varit befogade med hänsyn till sakens beskaffenhet. I det fallet fäste Högsta domstolen avseende vid att målet hade krävt omfattande bevisning och avsett en stor mängd egendom som sammantaget hade ett högt värde. Det hade därför varit befogat för den enskilde att anlita ombud för att tillvarata sin rätt och den enskilde fick ersättning för ombudskostnaden av staten.

Högsta domstolen har i senare avgöranden bekräftat att de principer som följer av ”RF och rättegångskostnaderna” kan vara tillämpliga även beträffande andra utmättnings- och skuldsaneringsmål i allmän domstol (se ”Upprättelseersättningen” NJA 2018 s. 49, ”Bilen i Borås” NJA 2020 s. 908 och ”Den pantsatta bostadsrätten” NJA 2021 s. 235). Det finns emellertid inte några motsvarande avgöranden från Högsta domstolen avseende rättegångskostnader i förvaltningsmål.

Europadomstolens mål *Stankiewicz mot Polen* gällde två makar som hade anlitat juridiskt ombud för att freda sin egendom i ett tvistemål som hade initierats av staten. Makarna vann en långdragen process i nationell domstol men fick inte ersättning för sina rättegångskostnader. Mot bakgrund av att staten givits en förmånlig ställning i processen när det gällde kostnadsansvar

och med hänsyn till att tvisten var komplicerad och avsåg ett för makarna högt värde ansåg Europadomstolen att det inte hade varit obefogat för de enskilda parterna att anlita juridiskt ombud och att deras kostnader inte heller hade varit oskäligen. Under sådana förhållanden bedömde Europadomstolen att det var oförenligt med artikel 6.1 i Europakonventionen att de enskilda parterna hade nekats ersättning för sina rättegångskostnader. (P. 73–76.)

Rättsfallet *Černius och Rinkevičius mot Litauen* gällde förutsättningarna för att vinna framgång med ett skadeståndsanspråk som avsåg rättegångskostnader som hade uppkommit i ett tidigare förvaltningsmål. De enskilda hade ålagts böter av nationella myndigheter. Europadomstolen konstaterade att de enskildas rätt till en rättvis rättegång hade kränkts eftersom de inte fått sina rättegångskostnader ersatta. Domstolen motiverade detta med att den finansiella bördan för de enskilda ökade på grund av ombudskostnaderna jämfört med om de endast betalat bötesbeloppet. (Europadomstolens dom den 18 juni 2020, nr 73579/17 och 14620/18.)

I målet *Zustović mot Kroatien* bedömdes den enskilde ha haft fog för att anlita ombud för att tillvarata sin rätt i ett ansökningsärende om rätt till sjukpension och ansågs därför ha rätt till ersättning för sina rättegångskostnader (Europadomstolens dom den 22 juli 2021, nr 27903/15).

Dragan Kovačević mot Kroatien rörde en man med en intellektuell funktionsnedsättning i 25-årsåldern som hade blivit omyndigförklarad. Han överklagade beslutet med framgång men fick inte ersättning för sina rättegångskostnader. Europadomstolen framhöll att den enskilde hade behov av ombud på grund av sin funktionsnedsättning och konstaterade att saken var av existentiell betydelse för honom samt att ombudskostnaderna var ekonomiskt betungande. Det förhållande att han inte fick ersättning för sina rättegångskostnader hindrande hans rätt till domstolsprövning. Europadomstolen slog därför fast att det skett överträdelse av rätten till en rättvis rättegång enligt artikel 6.1 i Europakonventionen.

Jakutavičius mot Litauen rörde en man som riskerade att få betala en avgift på 579 euro och bli av med sitt körkort i två år på grund av rattfylleri.

Europadomstolen konstaterade att föremålet för processen var av stor betydelse för den enskilde men att processen inte var särskilt komplex och att han inte behövde ett ombud som var specialiserad på ett särskilt område. Den enskilde hade inte heller gjort gällande att ombudskostnaden medförde en oproportionerlig börda sett till hans ekonomiska situation. Den enskildes agerande hade i det aktuella fallet i viss mån medverkat till polisens beslut att påföra den enskilde avgiften. Det ansågs därför inte röra sig om något rättsstridigt agerande från myndighetens sida, varför Europadomstolen fann att den enskilde inte hade belastats att bära kostnaden för något misstag från staten. Europadomstolen fann sammantaget att det faktum att den enskilde inte fått sina rättegångskostnader ersatta inte innebar en kränkning av hans rätt till en rättvis rättegång enligt artikel 6.1 i Europakonventionen. (P. 80–86.)

Europadomstolen har även framhållit att en bedömning måste göras av rättegångskostnaderna i förhållande till omständigheterna i det enskilda fallet och den enskildes ekonomiska förhållanden (se t.ex. *Dragan Kovačević mot Kroatien*, p. 80 och *Jakutavičius mot Litauen*, p. 83).

I svensk förvaltningsprocessrätt saknas regler om ersättning för rättegångskostnader, med undantag för 43 kap. skatteförfarandelagen. Detta innebär att parterna, oavsett utgången i målet, ska stå sina egna rättegångskostnader i enlighet med den s.k. kvittningsprincipen. En enskild part kan enligt denna princip å ena sida inte få ersättning för sina kostnader, men riskerar å andra sidan inte heller att behöva ersätta motpartens kostnader. Högsta förvaltningsdomstolen har konstaterat att avsaknad av författningsstöd innebär att en förvaltningsdomstol inte har någon möjlighet att förordna att en part ska ersätta en annan part för dennes rättegångskostnader. I stället är den enskilde hänvisad till att begära kompensation för sina rättegångskostnader i förvaltningsmål genom reglerna om skadestånd. (HFD 2022 ref. 10.)

Tingsrätten noterar att frågan om ersättning för rättegångskostnader i förvaltningsmål behandlas i ett pågående lagstiftningsarbete (SOU 2025:111).

Tingsrättens bedömning

Det finns inte någon allmän rätt för en enskild att få ersättning för rättegångskostnader av det allmänna vid ett framgångsrikt överklagande av ett förvaltningsbeslut (jfr HFD 2022 ref. 10). Detta gäller oavsett om ett beslut överklagats till allmän förvaltningsdomstol och handlagts enligt förvaltningsprocesslagen (1971:291) eller till allmän domstol och handlagts enligt lag (1996:242) om domstolsärenden. Att en generell rätt till ersättning saknas står i regel inte i konflikt med rätten till en rättvis rättegång enligt regeringsformen och Europakonventionen. Av Högsta domstolens och Europadomstolens ovan beskrivna avgöranden följer emellertid att det under vissa speciella förutsättningar kan stå i strid med rätten till en rättvis rättegång att en enskild som vinner ett mål mot det allmänna inte kan få ersättning för sina rättegångskostnader.

Av Högsta domstolens och Europadomstolens praxis följer att det i fråga om rätt till ersättning för rättegångskostnader ska göras en helhetsbedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Exempel på omständigheter som har beaktats vid bedömningen är om tvistens juridiska frågor eller sakfrågor varit komplicerade, om tvisten har avsett ett betydande personligt eller ekonomiskt värde för den enskilde, den enskildes personliga förhållanden, om det varit befogat för den enskilde att anlita ombud, om rättegångskostnaderna utgjort en orimligt betungande ekonomisk börda och om kostnaderna varit skäliga.

Utifrån Europadomstolens och Högsta domstolens praxis kan utläsas att när en myndighet initierat en process mot en enskild i syfte att tvinga denne att tåla, underlåta eller göra något, t.ex. genom en sanktion, ett återkrav eller genom att frånta den enskilde en behörighet av något slag, har den enskilde ett särskilt starkt intresse av rättssäkerhet i processen. Det framstår därför som angeläget

att en enskild, som i ett mer komplicerat mål har haft befogade kostnader för att försvara sig mot en ingripande eller förpliktande myndighetsåtgärd, kan få ersättning för kostnaderna. (Jfr SOU 2025:111, s. 569 f.)

Jonas Lerin har gjort gällande att utgångspunkten för bedömningen bör vara regleringen i regeringsformen och Högsta domstolens praxis. Staten har invänt att bedömningen i stället bör göras utifrån Europakonventionen och den praxis som följer av Europadomstolens avgöranden.

Förfarandet om återkallelse av Jonas Lerins taxilegitimation rör hans civila rättigheter. Såväl artikel 6.1 i Europakonventionen som 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen är därmed tillämpliga på nu aktuellt mål. Tingsrätten gör därför sin bedömning mot bakgrund av både Europadomstolens och Högsta domstolens praxis i ett sammanhang.

Frågan som tingsrätten därmed har att ta ställning till är om Jonas Lerins rätt till en rättvis rättegång har kränkts genom att kvittningsprincipen, som innebär att vardera parten ska svara för sin rättegångskostnad, upprätthållits i Förvaltningsmålet.

Tingsrätten konstaterar att upprätthållandet av kvittningsprincipen i Förvaltningsmålet har tjänat legitima syften, nämligen skyddet för den svenska rättsordningen och begränsning av statens utgifter (Jfr *Dragan Kovačević mot Kroatien*, *Jakutavičius mot Litauen* och *Stankiewicz mot Polen*).

Vid bedömningen av om det förekommit en rättighetsöverträdelse beaktar tingsrätten att förvaltningsprocessen, jämfört med t.ex. processen för dispositiva tvistemål i allmän domstol, är förenklad och utformad så att den regelmässigt uppfyller de krav som kan ställas för att en rättegång ska anses rättvis. Detta medför att parterna som utgångspunkt ska klara sig utan ombud. Endast undantagsvis kan det uppkomma situationer där omständigheterna är sådana att det inte skulle vara förenligt med rätten till en rättvis rättegång om

en enskild part inte kan få ersättning för befogade rättegångskostnader. (Se bl.a. HFD 2022 ref. 10.)

Det kan först konstateras att Jonas Lerin har haft fog för att överklaga Transportstyrelsens beslut och sedermera även förvaltningsrättens dom eftersom detta ledde till en ändring av beslutet att återkalla hans taxilegitimation.

När det gäller Förvaltningsmålet betydelse för Jonas Lerin innebar det att han riskerade att förlora sin taxiförarlegitimation och därmed sin möjlighet att utöva det yrke han haft under lång tid. Det riskerade även att påverka hans försörjning negativt. Tingsrätten ifrågasätter därutöver inte att arbetet som taxichaufför var viktigt för Jonas Lerin och att han genom sitt arbete vill vara en förebild för sina barn och andra med samma sjukdom. Mot den bakgrunden anser tingsrätten att Förvaltningsmålet i sig var av relativt stor betydelse för Jonas Lerin sett till såväl hans ekonomiska som personliga förhållanden. Det har dock inte avsett en fråga av existentiell betydelse (jfr *Dragan Kovačević mot Kroatien*). Även om Transportstyrelsens beslut att återkalla taxiförarlegitimationen var betungande för Jonas Lerin ska det samtidigt beaktas att myndigheten hade ett berättigat intresse av att ingripa, nämligen att värna trafiksäkerheten och därigenom att skydda andra enskildas intressen.

När det sedan gäller Förvaltningsmålet komplexitet är det av relevans om målet rört komplicerade sak- eller rättsfrågor samt om utredningen har varit omfattande.

Den rättsliga regleringen beträffande återkallelse av taxiförarlegitimation är inte särskilt komplicerad. Förvaltningsmålet innehöll inte heller några komplicerade processuella frågor.

Det förhållande att utredningen bestod av ett antal yttranden och flera läkarintyg med medicinska bedömningar föranleder inte i sig att målet har varit

komplext eller omfattande. Utredningen ger snarare stöd för att Jonas Lerin har varit väl insatt i sin sjukdomsbild och att han har haft god möjlighet att ta till sig informationen i läkarintygen samt att beskriva sitt sjukdomstillstånd.

Jonas Lerin har gjort gällande att det var först när han anlidade sitt andra ombud som han kunde peka på de relevanta omständigheterna och bristerna i tidigare beslut, vilket låg till grund för att kammarrätten senare ändrade beslutet. Tingsrätten delar dock inte den bedömningen. Enligt tingsrätten ger utredningen stöd för att Jonas Lerins andra ombud pekade på uppgifter som i huvudsak redan fanns i processmaterialet. Samtidigt delar tingsrätten Jonas Lerins uppfattning om att utredningen bestod av flera läkarintyg som innehöll delvis motstridiga uppgifter.

Sammantaget anser tingsrätten att Förvaltningsmålet inte varit av särskild komplexitet, men inte heller varit helt okomplicerat. Även om det skulle vara så som Jonas Lerin har påstått, att den till Transportstyrelsen anmälade läkaren saknade visst underlag när hon gjorde sin bedömning, föranleder det inte någon annan bedömning i fråga om Förvaltningsmålet komplexitet eller att det annars funnits ett särskilt starkt behov av ett juridiskt ombud.

Jonas Lerin har vidare gjort gällande att det ska beaktas att den rättsliga grunden för återkallelse av hans taxiförarlegitimation ändrades under processens gång och att det därmed inte var tydligt för honom vad som lades honom till last och vilka påståenden han behövde bemöta. Det är visserligen så att förvaltningsrätten tillämpade en annan punkt i det aktuella regelverket än den som Transportstyrelsen grundade sitt beslut på. Tingsrätten noterar emellertid att Transportstyrelsen i yttrandet till förvaltningsrätten daterat den 20 maj 2019, efter att ha inhämtat kompletterande utredning avseende bl.a. trafiksäkerhetsrisken, anförde att den avgörande omständigheten är om Jonas Lerin kan bedömas vara trafiksäker. Jonas Lerin yttrade sig över bl.a. detta underlag före förvaltningsrättens dom. Det borde därför rimligen inte ha varit överraskande för Jonas Lerin att förvaltningsrätten kom att bedöma om han,

utifrån krampanfallen, kunde anses trafiksäker. Själva handläggningen av Förvaltningsmålet har inte heller i övrigt varit sådan att de rättssäkerhetsgarantier som finns i förvaltningsprocesslagen och förvaltningslagen (2017:900) har åsidosatts.

Vidare har det inte framkommit att Jonas Lerins personliga förhållanden var sådana att han behövde ett rättsligt biträde för att kunna tillvarata sin rätt (jfr *Dragan Kovačević mot Kroatien*). Utifrån vad som framkommit om Jonas Lerins ekonomiska förhållanden har rättegångskostnaderna därtill inte inneburit en orimligt betungande börda för honom.

Det har inte heller varit fråga om att staten övervältrat sina misstag på den enskilde. För att det ska röra sig om en sådan situation krävs mer än att beslutet har ändrats av högre instans (jfr *Jakutavičius mot Litauen*).

Tingsrätten ifrågasätter inte att Jonas Lerin ansåg att det fanns skäl att anlita ombud i Förvaltningsmålet. Vid en samlad bedömning av samtliga omständigheter i det nu aktuella fallet finner tingsrätten emellertid att det inte har varit fråga om en sådan speciell undantagssituation som förutsätts för att upprätthållandet av kvittningsprincipen ska anses ha hindrat Jonas Lerins tillgång till domstolsprövning eller försatt honom i ett väsentligt underläge i förhållande till Transportstyrelsen. Jonas Lerins rätt till en rättvis rättegång har därmed inte kränkts, vare sig enligt 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen eller enligt artikel 6.1 i Europakonventionen. Hans yrkande om skadestånd ska därför avslås både vad gäller ren förmögenhetsskada och ideell skada.

Rättegångskostnader

Enligt 18 kap. 1 § rättegångsbalken är utgångspunkten att Jonas Lerin som förlorande part ska ersätta statens rättegångskostnader.

Jonas Lerin har gjort gällande att rättegångskostnaderna ska kvittas i detta mål med stöd av 6 kap. 7 § skadeståndslagen. Staten har motsatt sig detta.

I 6 kap. 7 § skadeståndslagen föreskrivs det att rätten i ett mål om ersättning enligt 3 kap. 4 § skadeståndslagen får bestämma att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, om en enskild som har förlorat målet hade skälig anledning att få saken prövad. Av förarbetena framgår det att bestämmelsen bl.a. tar sikte på situationer där rättsläget varit svårbedömt eller att målet gällt en fråga av principiell art där ett prejudikat varit av värde. Redan det förhållandet att det i målet har förelegat komplicerade bevis- eller rättsfrågor och att det varit svårt att förutse utgången av målet, innebär dock inte att bestämmelsen ska tillämpas. Enligt motiven till bestämmelsen talar det vidare emot kvittning om den enskilde väckt skadeståndstalan utan att först vända sig till Justitiekanslern med sitt krav inom ramen för statens frivilliga skadereglering. Att en part har goda ekonomiska förutsättningar är ytterligare en faktor att beakta. Det framhålls vidare i motiven att bestämmelsen ska tillämpas restriktivt. (Se prop. 2017/18:7 s. 69.)

Målet har visserligen innefattat frågor av principiell betydelse på så sätt att det saknas avgöranden från Högsta domstolen som tar sikte på möjligheterna att på den aktuella grunden få ersättning för rättegångskostnader i förvaltningsmål. Såvitt framkommit har Jonas Lerin emellertid inte först vänt sig till Justitiekanslern med sitt krav utom rätta, utan har i stället väckt talan mot staten direkt vid tingsrätten. Det har inte heller framkommit att rättegångskostnaderna är så pass ekonomiskt betungande för Jonas Lerin att det i sig utgör ett skäl att tillämpa kvittningsregeln i 6 kap. 7 § skadeståndslagen. Staten har vidare anfört att Jonas Lerin inte riskerar att själv behöva betala statens rättegångskostnader eftersom han företräds av Centrum för rättvisa som bär risken för eventuella kostnader i målet. Jonas Lerin har inte förnekat att så är fallet.

Sammantaget anser tingsrätten att förhållandena inte är sådana att det finns anledning att tillämpa undantagsbestämmelsen om kvittning. Av detta följer att rättegångsbalkens regler om fördelning av rättegångskostnaderna ska tillämpas och att Jonas Lerin, som förlorande part i detta mål, ska ersätta statens rättegångskostnader.

Staten har yrkat ersättning för knappt 38 timmars arbete, vilket kan jämföras med att Jonas Lerins ombud har yrkat ersättning för 60 timmars arbete. Med hänsyn till målets omfattning och art anser tingsrätten att den av staten yrkade ersättningen är skälig. Staten ska därmed tillerkännas ersättning för sina rättegångskostnader enligt yrkandet. Ränta enligt 6 § räntelagen ska utgå på beloppet enligt 18 kap. 8 § andra stycket rättegångsbalken.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-02)

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten senast den 24 juli 2026. Ange i överklagandet att det ska till Svea hovrätt. I hovrätten krävs prövningstillstånd.

Niklas Berntorp

Bertil Sundin

Matilda Vikberg

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.